

Jerzy Augustyniak

Sulejów, st. 1, gm. loco, woj.
piotrkowskie, AZP 75-55/6

Informator Archeologiczny : badania 28, 120

1994

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Sulejów, st. 1
gm. loco, woj. piotrkowskie
AZP 75-55/6

Muzeum Archeologiczne i Etnograficzne w Łodzi

Badania prowadził dr Jerzy Augustyniak. Umocnienia obronne opactwa cysterskiego. Późne średniowiecze.

W dn. 17.05.–1.06.1994 r., na zlecenie Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Piotrkowie kontynuowano prowadzone w 1993 r. badania wykopaliskowe na terenie opactwa. W dotychczasowej literaturze przedmiotu przyjęto, iż obronne umocnienia klasztoru powstawały w dwóch etapach od 2. poł. XV do końca XVI w. W XVII i XVIII w. niektóre baszty (krakowska, muzyczna, attykowa, rycerska) zostały przebudowane i nadbudowane. Istniał również pogląd, że nie było nigdy murów obronnych od strony południowej (od Pilicy). Wyniki prac ubiegłorocznych i tegorocznych pozwalają stwierdzić, że:

- najstarszą basztą obwodu jest baszta mauretańska usytuowana w jego południowo-zachodnim narożniku,
- od strony południowej istniał mur obronny organicznie związany z basztą mauretańską i zbudowany w jednym z nią czasie,
- usytuowanie baszty, wyrzuconej całym obwodem poza lico zewnętrzne muru południowego, pozwalało stosować obronę flankującą na całym południowym odcinku obwodu,
- od strony zachodniej również istniał podobny konstrukcyjnie mur obronny, także organicznie powiązany z basztą mauretańską i w jednym z nią czasie zbudowany,
- w odcinku zachodnim odkrytego muru znajdowała się brama (nie zachował się niestety jej pełny obrys),
- baszta mauretańska oraz mur obronny południowy i zachodni wchodziły w skład pierwotnego obwodu obronnego, który powstał prawdopodobnie pod koniec XIV w. i obejmował mniejszy niż obecnie teren (w jego skład wchodziła również baszta opacka, zbudowana jednak później niż mauretańska).

Zachowany do dziś i częściowo zrekonstruowany (strona północna i północno-wschodnia: baszty attykowa, krakowska, muzyczna) obwód obronny cysterskiego klasztoru w Sulejowie stanowi ewenement w skali europejskiej. Pozostałe jego części z basztami mauretańską, opacką i rycerską winny być również zabezpieczone i połączone murami, które zamykałyby pełny obwód warowny. Badań wykopaliskowych wymagają jeszcze odcinki południowy oraz narożniki południowo-wschodni i wschodni.

Świrna, st. 1
gm. Bodzechów, woj. kieleckie
AZP 84-70/—

Muzeum Historyczno-Archeologiczne
w Ostrowcu Świętokrzyskim

Badaniami kierowała mgr Ewa Rytter. Finansowane przez Muzeum Historyczno-Archeologiczne w Ostrowcu Świętokrzyskim. Pierwszy sezon badań. Dwór obronny z XVI w.

Ruiny dworu obronnego w Świrnie usytuowane są na północ i północny-wschód od zabudowań wsi, na skraju niewysokiej skarpy, której krawędź opada w kierunku drogi biegnącej do Chmielowa.

Badania archeologiczne prowadzone w 1994 r. miały charakter prac sondażowych. Oczekiwano, iż dostarczą one informacji na temat stanu zachowania obiektu. Eksploracja nawarstwień kulturowych realizowana w obrębie dwóch wykopów o łącznej powierzchni 18,5 m² spowodowała odsłonięcie dwóch odrębnych murów. Pierwszy z nich stanowi bez wątpienia fragm. zewnętrznej, wschodniej ściany dworu. Został wzniesiony niemal całkowicie z cegieł — pojedyncze, niewielkie kamienie występują jedynie w jego górnym odcinku. Jak stwierdzono, mur ten nie tworzy jeszcze fundamentu budynku, lecz związany jest